

ZÁPIS Z KULATÉHO STOLU

„10 LET SPOLEČNĚ PROTI DISKRIMINACI“

23. května 2019, Brno, Kancelář veřejného ochránce práv

DISKUSNÍ SKUPINA: NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ANTIDISKRIMINAČNÍ JUDIKATURA 2009-2019

Moderující:

Brablcová Hana	Kancelář veřejného ochránce práv
Slavíček Jan	Kancelář veřejného ochránce práv

Externí lektori a lektorky:

Divílková Barbora	Nejvyšší správní soud
Jakubíček Robert	Ústavní soud

Účastníci a účastnice:

Bartík Václav	Česká národní banka
Bížová Věra	
Espinoza Blanka	Úřad vlády ČR
Ferčáková Lenka	Energetický regulační úřad
Fialová Barbora	Ministerstvo vnitra
Hlatká Daniela	Česká obchodní inspekce
Hlaváček Michal	Česká školní inspekce
Holická Kateřina	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Kožela Vlastislav	Česká školní inspekce
Kusý Tomáš	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Marečková Lenka	Ministerstvo obrany
Ptáčník Pavel	Úřad vlády ČR
Slováček David	Kancelář veřejného ochránce práv
Svěrák Jiří	Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Šťavíková Řezníčková Iva	Česká národní banka
Tichá Soňa	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Turza Vlastimil	Česká obchodní inspekce
Veselý Miroslav	Ministerstvo vnitra

Hana Brablcová přivítala účastníky, uvedla, že ji těší velký zájem o diskusní skupinu věnovanou antidiskriminační judikatuře. Domnívá se, že k němu přispěla i účast externích lektorů z Nejvyššího správního soudu (NSS) a z Ústavního soudu (ÚS). Informovala přítomné, že se s kolegy rozhodli z časových důvodů seminář zaměřit „pouze“ na související českou judikaturu, neboť se domnívají, že ta bude pro práci přítomných využitelná lépe, než judikatura zahraniční. Přiblížila účastníkům další program diskusní skupiny - nejprve dostane prostor lektorka z NSS k představení tamní judikatury, poté vystoupí lektor z Ústavního soudu. Následně by Hana Brablcová ráda s kolegou Janem Slavíčkem probrala

s přítomnými případovou studii, kterou účastníkům zaslali k prostudování již před kulatým stolem a tematicky byla zvolena a připravena i s ohledem na nedávný hojně diskutovaný nález Ústavního soudu „Krym“ (II. ÚS 3212/18). V té souvislosti vyjádřila dík České obchodní inspekci (přítomným zástupcům) za to, že svou činností dosud z kontrolních orgánů zřejmě nejvíce přispívá ke zvyšování objemu antidiskriminační judikatury (stěžovatel ve věci „Krym“ na samém počátku brojil proti postupu právě České obchodní inspekce). Hana Brablcová pak ještě uvedla, že závěr dnešního semináře by měl patřit diskusi nad hranicemi zákazu diskriminace. Poté již předala slovo Barboře Divílkové z NSS, aby ostatním představila vybranou judikaturu.

Barbora Divílková na úvod připomněla, že pokud jde o řešené případy z oblasti diskriminace, NSS při svém rozhodování většinou vychází ze speciálních zákonů týkajících se veřejných zakázek, ochrany spotřebitele, zajištění cizinců atp. Při své činnosti příliš často neřeší diskriminaci dle antidiskriminačního zákona. Barbora Divílková se však domnívá, že řada principů je platná obecně. Pro dnešní prezentaci zvolila několik případů spíše staršího data, které považuje za nejdůležitější, a postupně je účastníkům představila. Případy se týkaly diskriminace ve veřejných zakázkách, ve věcech zajištění cizinců, v reklamě, při zprostředkování zaměstnání, ve věcech ochrany spotřebitele, při poskytování vzdělání (*blíže v prezentaci Nejdůležitější judikatura Nejvyššího správního soudu k problematice diskriminace 2009-2019*). Při pojednání o případech z oblasti ochrany spotřebitele zmínila Barbora Divílková i kauzu „Krym“. Uvedla, že případem, který věci svým způsobem předcházela (řešily se obdobné otázky) byla kauza zákazu vstupu dětí do restaurace. U případu „Krym“ se NSS na rozdíl od následujícího pohledu ÚS domníval, že došlo k diskriminaci spotřebitele. Barbora Divílková zmínila, že NSS v dané kauze zejména vadilo, že podnikatel se zaměřil na určitou ohraničenou skupinu lidí, skupinu ruských občanů. Je možné, že by věc NSS posoudil s ohledem na svobodu projevu jinak, pokud by zákaz cílil například na všechny občany.

Hana Brablcová poděkovala Barboře Divílkové za příspěvek. Uvedla, že nyní si vyslechneme vstup zástupce ÚS a poté bude dán prostor ke komentářům účastníků.

Robert Jakubíček uvedl, že pracuje na analytickém odboru ÚS, kde se zaměřují zejména na komparativní rešerše judikatury vybraných států Evropské unie, zároveň je Robert Jakubíček na ÚS asistentem soudce. Svůj příspěvek pojal spíše jako případové studie, vybíral kauzy, které mohou dle jeho mínění být pro účastníky zajímavé, případy, s nimiž se mohou setkávat ve své praxi. Nerad by zde dopodrobna rozebíral doktrínu, princip rovnosti, druhy rovnosti atp. Vybranou judikaturu rozdělil do čtyř skupin – pracovněprávní vztahy, ubytovací služby, bydlení a reklama. Účastníkům postupně představil jednotlivé případy ze všech skupin (*blíže v prezentaci Antidiskriminační judikatura Ústavního soudu 2009 - 2019*). V souvislosti s kategorií diskriminace v pracovněprávních vztazích účastníky upozornil na zajímavou novou publikaci autorky Michaely Hájkové Zákaz diskriminace a rovné zacházení v pracovněprávních vztazích v ČR a ve vybraných zemích EU. Podobně jako Barbora Divílková zvolil k představení i případ „Krym“. Uvedl, že ÚS dospěl k odlišnému závěru než NSS, tedy že nedošlo k diskriminaci spotřebitele. Připomněl 4 hlavní kritéria, která ÚS při hodnocení případu posuzoval (1) otázka důvodu omezení poskytování služby – dle ÚS bylo odůvodnění racionální, 2) zda byl přítomen některý ze zákonem zakázaných či ústavně vymezených podezřelých diskriminačních důvodů – ÚS uvedl, že ani čl. 3 Listiny základních práv a svobod ani antidiskriminační zákon a další předpisy nezakotvují zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti, pod § 6 zákona o ochraně spotřebitele rovněž

nelze zahrnout jakékoli nerovné zacházení, je třeba zkoumat odůvodnitelnost, ospravedlnitelnost například ekonomickými zájmy, zda je přítomna nenávistná pohnutka atp., 3) povaha poskytované služby – zájemce si mohl dle ÚS nalézt jiné odpovídající ubytování, jiná by mohla být situace, pokud by k omezení došlo nikoliv ve velkém městě typu Ostravy, ale například někde v Horní Plané, 4) zájmy potenciálního spotřebitele – tyto nebyly existenciální). Robert Jakubíček doporučil nálezu přítomným k přečtení, je dle něj poměrně čtivý, zajímavý tím, že se v něm například odkazuje na krásnou literaturu atp. V další části prezentace se Robert Jakubíček mimo jiné věnoval případům z oblasti diskriminace v reklamě a hovořil o všeobecně poměrně známé kauze „Měl jsem se líp učit“. Připomněl v té souvislosti, že jednou ze stěžejních věcí, kterou je možno si z dané kauzy odnést, je závěr, že jakékoli negativní poukazy na nižší vzdělanostní úroveň Romů je třeba posuzovat (z hlediska zásahu do lidské důstojnosti) velmi přísně. V závěru svého vystoupení Robert Jakubíček hovořil o vyhledávací nálezů ÚS NALUS. Předal přítomným některá doporučení, jak se ve vyhledávací co nejjednodušeji dostat ke kauzám z oblasti diskriminace. Nejjednodušší je zadat si do věcného rejstříku heslo diskriminace. K datu 22. května 2019 se ve vyhledávací pod tímto heslem nacházelo přes 530 případů, jedná se ale o sběrnou kategorii, některé věci nebudou relevantní. Pokud chceme vyhledávání upřesnit, je nejlepší zadat vztah k předpisům – antidiskriminační zákon. Aktuálně takto vyhledáme přes 20 rozhodnutí, což je důkazem toho, že antidiskriminační judikatura je přece jen oproti jiným odvětvím ještě „v plenkách“.

Hana Brablcová se zeptala, zda má někdo k prezentacím zástupců NSS a ÚS nějaké komentáře, připomínky, dotazy. Zdůraznila, že připomínky mohou být jak negativní, tak pozitivní.

Robert Jakubíček rovněž účastníky vyzval k reakcím. Zdůraznil, že například u případu „Krym“ neměli na věc stejný názor ani členové senátu ÚS, který o věci rozhodoval, jeden ze soudců vyjevil své odlišné stanovisko. Robert Jakubíček uvedl, že podle něj bylo v případě například velmi důležité, že se jednalo o hotel v Ostravě, pokud by se zařízení nacházelo v menším městě, mohl by závěr vyznít jinak. Robert Jakubíček respektuje svobodu projevu podnikatele, je zastáncem toho, aby měla široký záběr, například aby si každý na svůj hotel mohl vyvěsit na podporu různých věcí vlajku (tibetskou, duhovou atp.). Nicméně i široce pojatá svoboda projevu má mít své hranice.

Václav Bartík uvedl, že pro něj byl nálezu „Krym“ osvěžujícím čtením. Nemá rád, když se k posuzování diskriminace přistupuje „prvoplánově“ – je přítomen zakázaný důvod (například věk), je to diskriminace. Upozorňuje, že problematika (posuzovaná ve věci „Krym“) je široká, nejednoznačná, je třeba pečlivě vážit každý aspekt. Václav Bartík si dokáže představit, že se do budoucna bude posuzování dané problematiky ještě vyvíjet. Líbí se mu, že nálezu ÚS je mnohovrstevnatý, dívá se na věc z trochu jiného úhlu pohledu, ukazuje, že na základě totožných informací (jaké měl předtím NSS) lze dojít k jinému závěru.

Robert Jakubíček připomněl, že jednání podnikatele v případě „Krym“ bylo projevem jeho politického názoru, nešlo v něm pouze o státní příslušnost spotřebitele-hosta. Lze si představit obdobné závěry ÚS v situaci odmítnutí ubytovat hosta proto, že volil osobu, s níž podnikatel nesympatizuje.

David Slováček souhlasil s Václavem Bartíkem, že nálezu můžeme vnímat jako osvěžující v jeho mnohovrstevnatosti. Problém však je, že poměrně „rozšafně“ předestřel spoustu

myšlenek, které nejsou koncepční, nastolil velkou právní nejistotu. Jak mají nyní kontrolní orgány přistupovat k výkladu § 6 zákona o ochraně spotřebitele, jak postupovat v rámci správního trestání? Připadá mu v pořádku, pokud klademe větší nároky na stát (jeho orgány) a menší na soukromníky (podnikatele), je však třeba jasně stanovit, za jakých podmínek lze podnikatele nějakým způsobem omezovat v jejich právech. David Slováček také upozornil, že bezbřehost svobod podnikatelů omezuje antidiskriminační zákon. Připadá mu, že nález „Krym“ vlastně nabádá kontrolní orgány k tomu, aby při kontrole podnikatele a posuzování porušení zákazu nerovného zacházení činily úvahy z oblasti mezinárodního práva, posuzovaly, zda je s ním nějaké konání v souladu (v případě nálezu „Krym“ zda je anexe Krymu po právu či nikoli). Zde David Slováček souhlasí s Vlastimilem Turzou z České obchodní inspekce, dle jehož názoru by kontrolní orgán takové úvahy dělat neměl, nemělo by se to po něm chtít. David Slováček se dále vyjadřoval k posuzování přítomnosti zakázaného důvodu v případě „Krym“. Připomíná, že se řešila státní příslušnost, v nálezu mu ale chybí zohlednění aspektu národnosti, který byl dle jeho mínění rovněž přítomen (člověk jako ruský státní příslušník ale také jako etnický Rus).

Hana Brabcová navázala na otázku znění a výkladu § 6 zákona o ochraně spotřebitele. Připomněla, že § 6 stanoví, že prodávající nesmí při prodeji výrobků nebo poskytování služeb spotřebitele diskriminovat. Nevymezuje konkrétní zakázané důvody rozlišování. Je otázka, zda je současný stav vyhovující nebo by bylo vhodné zavést v § 6 taxativní výčet důvodů. A pokud ano, jak důvody vymezit, které zvolit (zda „kopírovat“ zakázané důvody z antidiskriminačního zákona nebo zvolit jiný přístup).

David Slováček doplnil, že ochránkyně interně (v rámci Kanceláře veřejného ochránce práv) již nějakou dobu vede diskuse o tom, jaký by byl nejhodnější způsob novelizace § 6 zákona o ochraně spotřebitele. Chystá se také na externí debaty. Každopádně to není jednoduchá otázka. David Slováček se dále vyjadřoval k trestům ukládaným v rámci správního trestání kontrolními orgány, domnívá se, že by se měla ve větší míře za pochybení podnikatelů ukládat opatření k nápravě namísto pokut.

Václav Bartík souhlasil s tím, že je lepší snažit se v rámci ukládání sankcí o nápravu méně invazivními metodami. Následně se vrátil k obsahu nálezu „Krym“ a podotkl, že ÚS v něm mimo jiné naznačuje rozdíl mezi soukromoprávní a veřejnoprávní ochranou spotřebitele, pracuje mimo jiné s tím, že v rámci soukromoprávního sporu by celá věc mohla dopadnout zcela jinak.

Iva Šťavíková Řezníčková souhlasí s tím, aby se častěji přistupovalo k ukládání opatření k nápravě, nicméně je také třeba, aby pak vždy někdo důsledně kontroloval, jak byla uložena opatření splněna.

Vlastimil Turza zmínil, že otázka kontrol je i o tom, kolik subjektů na stejné úrovni kontrolní orgán kontroluje. Souhlasí s tím, že je lepší v případech, kdy je to možné, ukládat raději než pokutu opatření k nápravě. Domnívá se, že v případě „Krym“ toto ale možné nebylo.

Václav Bartík souhlasil, že v případě „Krym“ by uložení nápravného opatření zřejmě nebylo možné. Co by se po podnikateli vyžadovalo? Řeklo by se mu „Už to nedělej!“?

Vlastimil Turza souhlasil, že v daném případě by opatření k nápravě nemělo smysl. Pokud jde o nález ÚS v případě „Krym“, nevdá mu zde různé mnohvrstevnaté obecné úvahy.

Vágní mu ale například připadá brát jako určité kritérium pro posouzení velikost města, v němž k jednání došlo (v němž sídlí hotel). Domnívá se, že tato okolnost je marginální pro posouzení, zda došlo k zásahu do něčí důstojnosti. Dokáže si představit, že by mohla ovlivnit například výši pokuty, neměla by být ale důležitá při posuzování základní otázky, tj. zda byl porušen zákaz diskriminace.

Robert Jakubíček uznává, že nález „Krym“ vyznívá poněkud nesourodě. Nejprve ÚS v podstatě dává za pravdu NSS, poté až v samotném závěru stanoví čtyři kritéria, na základě nichž věc zhodnotí. I pro něj je takto koncipovaný nález překvapující, udivující.

Hana Brablcová zmínila, že ji zaujalo, jak odlišně se NSS a ÚS stavěly v případě „Krym“ k otázce „běžnosti“ poskytované služby. Další stěžejní rozpor v názorech NSS a ÚS v daném případě spatřuje Hana Brablcová pokud jde o otázku přičítání zahraniční politiky státu jeho občanům (NSS se domnívá, že toto nelze, ÚS naopak upozorňuje, že občan může ovlivňovat směřování svého státu například tím, že se účastní voleb).

Robert Jakubíček k poslední uvedenému poukazyval na to, že soudy si k demonstraci uvedených názorů vypůjčily pasáže z krásné literatury, NSS z díla Palivec Jaroslava Haška, ÚS zase z Bílé nemoci Karla Čapka.

Vlastimil Turza cítí, pokud jsme se zde dotkli literatury, z nálezu „Krym“ určitou „nesnesitelnou lehkost“. Je v něm nadnesena spousta různých kritérií, přičemž vycházejí z nich do budoucna budou muset kontrolní orgány, což bude velmi těžké. Domnívá se, že pokud chválíme ÚS za obecnější mnohohrstevnaté úvahy týkající se rovnosti, tak obecné úvahy nad zákazem diskriminace včetně vyjádření, že je třeba jej vnímat v širším kontextu, že ne každé nerovné zacházení musí být diskriminace, obsáhl ve svém rozhodnutí velmi hezky již NSS.

Jan Slavíček na odlehčení účastníkům promítl obrázek, který v návaznosti na nález ÚS a v kontextu právě probíhajícího Mistrovství světa v ledním hokeji vznikl na Slovensku a začal kolovat na internetu. Jedná se o fiktivní oznámení slovenského hotelu hostům-občanům Finska, v němž se uvádí, že nebude ubytován žádný občan Finska, pokud nejprve nepodepíše prohlášení, že jeden z gólů finského hráče v hokejovém zápase proti Slovensku neměl být uznán, že šlo o chybu rozhodčího. Připojen je odkaz na nález českého ÚS „Krym“ (*blíže v prezentaci Nejdůležitější antidiskriminační judikatura 2009-2019*).

Vlastimil Turza podotkl, že uvedené je legrace, nicméně všimáme-li si některých vážně míněných veřejných reakcí, komentářů k nálezu, už to taková legrace není. Dle jeho mínění prostě ÚS v nálezu poněkud „přestřelil“. Nešlo zde přece vůbec o to, že by někdo (kontrolní orgán) chtěl umlčovat podnikatele v jeho politických projevech, jak se zřejmě někteří domnívají.

Hana Brablcová přešla k dalšímu bodu programu, případové studii, s níž byli účastníci seznámeni již před kulatým stolem. Případová studie vycházela z reálného případu ze zahraničí a šlo v ní o situaci, kdy vyhlášený cukrář odmítl s odkazem na svou víru vyrobit speciální dort na svatbu gay páru (*podrobněji samotný text případové studie a prezentace Nejdůležitější antidiskriminační judikatura 2009-2019*). Hana Brablcová začala spolu s Janem Slavíčkem postupně s účastníky procházet ke studii připravené otázky. Nejprve požádala,

aby se přihlásili ti z přítomných, kteří se domnívají, že by v základu popsaná situace mohla představovat diskriminaci. Na její výzvu se nepřihlásil nikdo.

Václav Bartík považuje ve věci za stěžejní, že šlo o výrobu určitého speciálního dortu na zakázku, v podstatě o umělecké dílo.

Jan Slavíček souhlasil, že je rozdíl, pokud budeme hovořit o výrobě speciálního dortu na zakázku nebo o sériové výrobě, o prodeji něčeho běžného.

Hana Brablcová se v té souvislosti dotázala Václava Bartíka, zda by situaci vnímal jinak, kdyby si gay pár přišel k cukráři pro svatební dort ze sériové výroby.

Václav Bartík odpověděl, že pokud je cukrář skutečně tak vyhledávaný, takový odborník ve svém oboru, pořád je třeba dort chápat jako umělecké dílo, k jehož vytvoření nelze v daném případě autora nutit.

Hana Brablcová se přítomných dotázala, zda hraje nějakou roli to, zda je v zemi stejnopohlavní manželství legální či nikoli.

Iva Šťavíková Řezníčková reagovala, že záleží, co myslíme nelegálním, zda v daném státě „pouze“ není možnost stejnopohlavní manželství uzavřít nebo zda hrozí i nějaký postih.

Jan Slavíček doplnil, že nelegálním v tomto případě chápeme právem neuznané (nemožnost uzavřít), nikoliv trestné (tedy hrozí určitý postih).

Iva Šťavíková Řezníčková a **Václav Bartík** odpověděli, že v tom případě tento aspekt při posuzování věci jistě roli hraje.

Vlastimil Turza dále případ hodnotil optikou čtyř kritérií, která použil ÚS v případě „Krym“. Domnívá se, že jediné, co by kauzu mohlo „udržet“ (kontrolní orgán by mohl dojít k závěru, že se cukrář dopustil diskriminace), je kritérium druhé, tj. přítomnost některého ze zákonem zakázaných důvodů (zde sexuální orientace).

Hana Brablcová navázala a hovořila o dalším z kritérií užitých ÚS v nálezu „Krym“, otázce povahy poskytované služby. Zmiňovala, jak je mnohdy obtížné hledat hranice mezi tím, kdy je služba ještě běžná a kdy již ne, kdy ji lze přirovnat například k prodeji rohlíků v obchodě a kdy už hovoříme o něčem, co se určitým způsobem vymyká, je nadstandardní.

Miroslav Veselý k tomu podotkl, že takový rohlík prodám v obchodě za dvě minuty, dort tvořím několik hodin. A pokud ho má tvořit někdo, kdo nesouhlasí se stejnopohlavními manželstvími z důvodu své silné křesťanské víry, žádat po něm výrobu dortu považuje Miroslav Veselý za nepřiměřené, může se jednat o zásah do jeho náboženských práv.

Hana Brablcová připomněla, že v případové studii skutečně cukrář poukazuje na svou víru, zmiňuje, že stejnopohlavní manželství jsou hříchem proti Bibli. Svoboda svědomí, náboženského vyznání, víry se zde střetává se zákazem diskriminace z důvodu sexuální orientace.

Iva Šťavíková Řezníčková zmínila, že jako použitelný argument ve sporu ve prospěch cukráře by se dalo využít i to, kdyby cukrář také na svém webu zveřejňoval, že do dortu vkládá kus sebe, své osobnosti.

Václav Bartík se pomyslně vrátil do doby přijímání antidiskriminačního zákona. Připomenul, jak někteří byli proti přijetí zákona, jak například bývalý prezident Václav Klaus tvrdil, že z přijetí vzejdou jen problémy, že antidiskriminační zákon vyvolá spoustu nejasností, k nimž budeme muset zaujímat nějaký postoj atp. V té souvislosti Václav Bartík upozornil, že jen během dosavadní diskuse v rámci kulatého stolu s přítomnými otevřeli několik souvisejících témat, otázek, které nemají jednoznačné řešení.

David Slováček s Václavem Bartíkem nesouhlasil. Pokud vznikají nějaké (výkladové, aplikační) problémy, nemůže za to přijetí antidiskriminačního zákona. Mnohdy je na vině nejednotnost napříč právní úpravou, to, že text některých ustanovení není dostatečně jasný, určitý. Problém často vzniká u jednotlivých speciálních zákonů. Například potíže okolo výkladu a aplikace § 6 zákona o ochraně spotřebitele by jistě nastaly i bez antidiskriminačního zákona (toto ustanovení o zákazu diskriminace je dokonce staršího data než antidiskriminační zákon).

Vlastimil Turza k tomu doplnil, že z jeho pohledu není správné, pokud se nějaký zákon přijímá s tím, že případné nejasné věci se později projudikují. Z právní úpravy by měly být alespoň základní aspekty zřejmé, mělo by se předcházet tomu, aby musely ke všemu vznikat judikáty.

Jan Slaviček se vrátil k případové studii a přítomně seznámil s tím, jak byl případ, z něhož s Hanou Brablcovou při přípravě případové studie vycházeli, ve skutečnosti posouzen. Řešil se v USA jako střet svobody náboženského projevu cukráře a ochrany před diskriminací gayů-objednavatelů. Cukrář nakonec u soudu vyhrál, soud však zrušil předchozí rozhodnutí coloradské komise pro občanská práva, která věc posuzovala, spíše kvůli nedostatkům v procesu posuzování. Soud se při svém rozhodování nevyjádřil k podstatě věci. Podobný případ byl později řešen také ve Velké Británii, přičemž šlo o situaci, kdy požadoval gay po cukráři výrobu dortu s nápisem na podporu stejnopohlavního manželství. Soudy prvního a druhého stupně uzavřely, že se jedná o diskriminaci, nejvyšší soud však vyjevil názor opačný. Uzavřel, že nelze cukráře nutit činit něco, s čím hluboce nesouhlasí, že odmítnutí poskytnutí služby nebylo vázáno na zákazníka a jeho orientaci, ale došlo k němu kvůli podporujícímu nápisu na dortu. Podpora stejnopohlavních manželství přitom není dle soudu neoddělitelně spjata se sexuální orientací zákazníka (*podrobněji v prezentaci Nejdůležitější antidiskriminační judikatura 2009-2019*).

Hana Brablcová shrnula, že v proběhlé diskusi se s účastníky nějakým způsobem dotkli většiny dílčích aspektů, které chtěli pod zastřešujícím označením „hledání hranic zákazu diskriminace“ s kolegou Janem Slavičkem na dnešním setkání otevřít (*blíže poslední slide v prezentaci Nejdůležitější antidiskriminační judikatura 2009-2019*). Hana Brablcová je ráda, že se podařilo nadnést vícero zajímavých témat k diskusi, k řešení. Je zřejmé, že hranice zákazu diskriminace jsou stále hodně nejasné. Hana Brablcová diskusi ukončila, poděkovala všem za pozornost, rovněž vyjádřila dík externím přednášejícím za jejich příspěvky. Závěrem účastníky požádala o vyplnění evaluačních dotazníků a vyzvala k přesunu do velkého sálu k závěrečné společné části kulatého stolu.

Zapsala: Jana Vomelová